

d. Patientrådgiverordningen

Med psykiatriloven blev den eksisterende tilsynsværgeordning afløst af en ordning med lønnede patientrådgivere. Ved tvangsindlæggelse, tvangstilbageholdelse og tvangsbehandling skal der obligatorisk ske patientrådgiverbeskikkelse. I tilfælde af tvangsfiksering, magtanvendelse og beskyttelsesfiksering skal der beskikkes patientrådgiver, hvis patienten fremsætter begæring herom. Beskikkelser sker i det enkelte tilfælde ved, at den vagthavende sygeplejerske underretter en patientrådgiver om tvangsindgrebet og den heraf følgende beskikkelse.

Information og uddannelse af patientrådgivere

Justitsministeriet oplyste umiddelbart efter psykiatrilovens ikrafttrædelse, at en række statsamter i samarbejde med bl.a. de stedlige psykiatriske sygehuse og afdelinger havde afholdt eller snarest muligt ville afholde introduktionsmøder og vejledningskurser for de antagne patientrådgivere. Justitsministeriet oplyste endvidere, at materiale vedrørende loven med tilknyttede forskrifter blev uddelt til patientrådgiverne.

På baggrund af Justitsministeriets svar henstillede tilsynet at informationen af patientrådgiverne ikke alene skete i form af udlevering af administrative forskrifter og andet skriftligt materiale, og at introduktionsmøder generelt burde afholdes. Justitsministeriet blev opfordret til at tage initiativ til afholdelse af sådanne møder. Tilsynet fandt endvidere, at patientorganisationer og de lokale patientråd burde inddrages i vejledningen af patientrådgiverne.

Justitsministeriet har senere oplyst, at statsamterne har afholdt introduktionskurser for patientrådgivere, ligesom der i en række statsamter efterfølgende har været afholdt kurser for patientrådgivere. Justitsministeriet har endvidere rettet henvendelser til Foreningen af Statsamtmand med henblik på at få belyst, om der er behov for yderligere kursusvirksomhed i relation til patientrådgivere. Justitsministeriet vil i givet fald være indstillet på at medvirke ved

gennemførelsen af en sådan yderligere undervisning.

Patientrådgivernes habilitet

Justitsministeriet har med henvisning til § 1, stk. 4, i bekendtgørelse nr. 615 af 20. september 1989 om patientrådgivere oplyst, at personer, der er ansat på psykiatrisk sygehus eller afdeling, ikke må antages som patientrådgivere med virke for patienter på det samme sygehus eller afdeling. Det samme gælder for personer, der i øvrigt har med driften eller administrationen af det pågældende psykiatriske sygehus eller afdeling at gøre. Det udelukker ikke, at visse ansatte i amtskommunen kan varetage hvervet som patientrådgiver. Justitsministeriet oplyste, at der forekommer tilfælde, hvor ansatte i amtskommuner, f.eks. gymnasielærere og socialpædagoger, er antaget som patientrådgivere.

Tilsynet tog til efterretning, at visse ansatte i amtskommunerne, f.eks. gymnasielærere, kan antages som patientrådgivere. Tilsynet opfattede Justitsministeriets svar således, at ansatte i amternes sygehusforvaltning ikke kan antages som patientrådgivere i samme amt.

Patientrådgivernes vederlag

De beskikkede patientrådgiveres vederlag skal ifølge bekendtgørelse nr. 615 af 20. september 1989 om patientrådgivere ud over honorarer dække kørsel, telefon og andre udgifter. Tilsynet har fået en henvendelse fra en patientrådgiver, der er af den opfattelse, at der er tale om en udgift ved at påtage sig hvervet som patientrådgiver. Den pågældende patientrådgiver bor ca. 50 km fra pågældende psykiatriske hospital og er blevet honoreret med 400 kr. for en 7 dages periode. Beløbet er skattepligtigt.

Med henvisning til at patientrådgivernes funktion er en del af de administrativt frihedsberøvedes retsgaranti, hvorfor tilsynet er særlig opmærksom på denne funktion og betingelserne for dens udøvelse, har tilsynet 7. februar 1990 anmodet om justitsministerens kommentarer til sagen.

Tilsynet har i den forbindelse endvidere henvist til, at det er svært at få beskikket patientrådgivere til de grønlandere, der er indlagt på